

Information om delprotese i knæ

(Oxford-protese)

Capiro

Del af Ramsay Santé

KÆRE PATIENT,

I denne vejledning får du en kort information om lidelsen, om den operative behandling og om efterbehandling og kontrol. Vi har erfaringer med, at patienter bliver skånet for mange bekymringer og overraskelser, hvis de på forhånd ved, hvad der skal ske.

En af forudsætningerne for et godt resultat af din operation er, at du nøje kender og efterlever nogle enkle forholdsregler, som vil skåne dit knæ.

FORMÅL MED BEHANDLINGEN

Slidgigt i knæet skyldes, at knæets brusklag er slidt. Ledoverfladerne bliver ru, hvilket giver smerter og nedsat bevægelighed. Slidgigten kan udvikle sig spontant, men kan også optræde efter brud i knæet og ved leddegigt.

Når fysiurgisk behandling og gigtmedicin ikke kan holde smerterne nede, kan det være nødvendigt at indoperere et kunstigt knæled. Formålet med operationen er primært at fjerne knæsmerterne og oftest også at gøre knæet mere stabilt.

HVAD ER ET KUNSTIGT KNÆLED?

Afhængig af hvor udbredt slidgigten er, kan man vælge mellem at indsætte en del-protese eller en hel-protese.

Delprotesen (Oxford-protesen), som er den protese, denne information omhandler, består af tre dele: To metaldele, der fæstnes til knoglen, og en plastikdel, der glider frit imellem de to metaldele. Oxford-protesen er velegnet, når det kun er den indvendige del af knæleddet, der er slidt.

PROTESENS HOLDBARHED

Vores erfaring viser, at 90-95% af patienterne vil stadig have et godt og velfungerende knæ efter 10 år. Der er naturligvis et vist slid mellem metal og plastik.

RISICI OG MULIGE KOMPLIKATIONER

Ved operation med kunstigt knæled kan der opstå komplikationer, men generelt gælder det, at operationerne i dag udføres med stor succes og til glæde for langt de fleste patienter. Opgørelser viser, at 80-90 % af alle knæprotese-opererede patienter er godt eller meget godt tilfredse med operationen.

Man skal være opmærksom på, at knæet efter en knæprotese-operation aldrig bliver, som det var, inden der kom skade og slitage, men det bliver næsten altid væsentligt bedre end tilstanden forud for operationen.

Proteseløsning

Symptomer på proteseløsning er oftest, at der kommer smerter og tiltagende fornemmelse af løshed i knæet. Stød og slag mod knæet eller tung belastning ved gang eller arbejde kan også løsne protesen, så en udskiftning bliver nødvendig. Teknisk er dette dog vanskeligere end den første operation.

Benlængde

I langt de fleste tilfælde medfører operationen ikke nogen ændring i benlængden.

Sårheling

Normalt er der ingen problemer med sårhelingen. De første dage er operationssåret meget ømt og stort set altid hævet. Hævelsen vil normalt svinde og næsten være forsvundet i løbet af 1-2 måneder.

De første dage vil der ligeledes være mere eller mindre sivning fra såret, men det bør hurtigt høre op. Er der tale om større sivning, kan det skyldes en blodansamling. Desuden vil større fedtpolstring give anledning til øget sivning. Fortsætter sivningen i længere tid er det vigtigt, at du henvender dig til os.

Rygning påvirker sårheling i negativ retning, hvorfor vi kraftigt anbefaler rygeophør inden operationen, såfremt du ryger. I den forbindelse gør vi opmærksom på, at vores hospital er røgfrit.

Betændelse - søg læge!

Infektion omkring protesen opstår meget sjældent. Infektion gør det som regel nødvendigt med en ny operation og kan i uheldigste fald ende med, at protesen må fjernes igen, indtil infektionen er forsvundet.

For at undgå infektioner får alle patienter antibiotika i forbindelse med operationen.

Visse forhold disponerer til større risiko for sårinfektion, herunder tidligere operation i knæet, behandling med binyrebarkhormon, større dagligt indtag af alkohol og ikke mindst fedme. Det sidste medfører, at væsentligt overvægtige patienter må tabe sig inden operationen.

Når man har fået en knæprotese, skal man i al fremtid være opmærksom på infektioner også andre steder i kroppen. Kontakt derfor altid din egen læge ved tegn eller symptomer på infektioner. Dette gælder f.eks. blærebetændelse, halsbetændelse (ikke en almindelig forkølelse), tandbyld eller sår på benene, for at forebygge bakteriespredning til protesen.

Ligeledes bør du også være opmærksom på, at der ved tandbehandling er en let øget risiko for, at bakterier kan spredes, hvorfor du bør gøre din tandlæge opmærksom på, at du har fået indopereret en knæprotese. Vi anbefaler ved større tandarbejde, at du i samråd med din tandlæge indtager forebyggende antibiotika f.eks. i form af tablet Amoxicillin 3 g og tablet Dicillin 500 mg, 1 og 2 timer før tandlægebesøg.

Dyb årebetændelse/blodprop i benet

Årebetændelse i benet er oftest kun ledsaget af ømhed, rødme og hævelse. En sådan tilstand kan dog føre til dannelse af en blodprop i benet, som kan føres til lungerne. Dette forebygges ved at give blodfortyndende medicin i forbindelse med operationen.

Den blodfortyndende behandling i kombination med hurtigt indsættende træning nedsætter risikoen for ovenstående komplikationer. Derfor er det vigtigt, at du allerede på operationsdagen kommer ud af sengen.

Komplikationer ved bedøvelsen

Den narkoselæge, du skal snakke med inden operationen, fortæller mere detaljeret om dette emne. Du har øget risiko for at få kvalme efter operationen, hvis du er kvinde i overgangsalderen, hvis du tidligere har oplevet kvalme i forbindelse med anden operation eller hvis du lider af køresyge. Du får udleveret kvalmestillende medicin af narkoselægen.

FORBEREDELSE TIL OPERATION

Ved enhver operation gælder det, at en krop i god fysisk form er bedre til at komme sig end en krop i mindre god form. Spis sundt - specielt er det vigtigt at få proteinrig kost, f.eks. kød, fisk, mælk og ost - og træne musklerne, så meget dine smerter tillader det, ved at gå ture, cykle, svømme eller lignende.

Du bør undgå rygning mindst fire uger før og efter operationen, da rygning nedsætter ophealing af sår og knogler.

Hos nogle patienter er det nødvendigt at få taget blodprøver og EKG (hjerterkardiogram) før operationen. Er det aktuelt, bliver du informeret herom.

Du får udleveret hjælpemidler til brug i hjemmet efter operationen.

Blodfortyndende medicin

Hvis du er i behandling med blodfortyndende medicin, er det vigtigt, at du gør opmærksom på dette, da det kan

være nødvendigt at holde pause med medicinen nogle dage inden operationen.

KOSTTILSKUD - Kostens betydning i forbindelse med operation

For ikke at miste kræfter i forbindelse med en større operation er det vigtigt, at du får en kost med ekstra proteiner og ekstra energi. Hvis du taber dig i forbindelse med operationen, er det muskeltvæv, du taber, og det vil derfor tage ekstra tid, før du genvinder dine kræfter og kommer dig igen.

Nogle har nedsat appetit, kvalme og eventuelt opkastninger efter en operation. Det skyldes ofte bedøvelsen eller den smertestillende medicin. Vi kan gøre flere forskellige ting for at afhjælpe kvalmen, for eksempel kan du få kvalmestillende medicin. Det er ligeledes vigtigt, at du drikker 1½-2 liter væske pr. døgn.

Efter operationen er det vigtigt, at dit protein- og energiindtag er tilstrækkeligt, da det har betydning for sårheling og din evne til at gennemføre træning. Protein findes i kød, fisk og fjerkræ, æg, mælkeprodukter, mandler, nødder og ost. Det er godt at fortsætte med at spise protein- og energirig kost, indtil du ikke længere er træt.

Træthed kan også skyldes lav blodprocent. Det kan anbefales at supplere kosten med et jerntilskud i form af jerntabletter eller Kräuterblut, der begge er håndkøbsmedicin, eller du kan spise grønne grøntsager.

PÅ OPERATIONS DAGEN

Du skal tage din vanlige medicin på operationsdagen med en lille mundfuld vand. Dog kan der være medicin, som du ikke må tage på operationsdagen; det bliver du informeret om ugen før operationen.

Ved operationen må du ikke have sår, bumser eller lignende i operationsområdet. Hvis du er i tvivl om et sår, bedes du kontakte os senest dagen før operation.

Det er vigtigt, at du tager et bad, inden du tager

hjemmefra. Du må ikke anvende nogen form for creme/ bodylotion på operationsområdet.

Faste

Du skal møde fastende. Det betyder, at du ikke må indtage nogen former for mad eller mælkeprodukter 6 timer før det tidspunkt, hvor du er indkaldt til at møde på hospitalet.

Du må drikke vand indtil 2 timer før mødetidspunktet.

Hvis fastereglerne ikke overholdes, er der risiko for, at operationen må aflyses af sikkerhedsmæssige årsager.

PÅ HOSPITALET

Før operationen

Du får en samtale med den kirurg, der skal operere dig, og kirurgen opmarkerer operationsstedet. Herefter får du en samtale med narkoselægen om selve bedøvelsen, og du får smertestillende medicin som forberedelse til bedøvelsen.

Du får dit eget aflåste skab til tøj, men efterlad venligst værdigenstande og smykker hjemme.

Selve operationen

Operationen kan foregå enten med lokalbedøvelse i ryggen eller under fuld bedøvelse.

Man behøver ikke være vågen under selve operationen. Inden operationen anlægges der lokalbedøvelse i knæet for at minimere ubehaget efter operationen.

Ved operationen åbner kirurgen ind til den indvendige del af knæleddet og inspicerer korsbånd og bruskeforhold. Kirurgen fjerner den indvendige menisk og nedslidt brusk og tilpasser protesedelene. Til slut banker kirurgen de endelige protesedele i. Knæet lukkes indvendigt med tråde, der forsvinder af sig selv, og med metalklips i huden.

Efter operationen

Efter operationen vågner du op i rolige omgivelser på opvågningsstuen. Her overvåges du af specialuddannet personale. Se også pjecen om indlæggelsesafsnittet.

Du vil selvfølgelig få tilbudt smertestillende medicin, hvis du har behov for dette. Lettere smerter kan dog ikke altid undgås.

Så snart bedøvelsen har fortaget sig, bliver du hjulpet op at sidde og gerne ud og gå et par skridt. Det er vigtigt, at du er så mobil som muligt, inden fysioterapeuten kommer og træner med dig.

Fysioterapeuten instruerer dig i brug af et par krykkestokke. I forbindelse med gangtræningen er det vigtigt med et par velsiddende sko med hælklappe og uden for høj hæl. Du vil sidst på dagen være i stand til at gå med et par krykkestokke og i øvrigt kunne klare dig selv.

Vi forventer, at du sidst på dagen er klar til at tage hjem. Inden hjemsendelsen orienterer kirurgen dig om selve operationen og den efterfølgende plan. Samtidig får du en kopi af journalen udleveret, eller den bliver sendt til dig efterfølgende.

Smertebehandling

Uanset hvilken smertebehandling, der anvendes, er operationen ikke smertefri. Specielt de første dage i forbindelse med træning, vil der være smerter. Du skal dog kun regne med smerter i ringe grad, når du er i hvile.

På udskrivningstidspunktet vil de fleste fortsat have behov for smertestillende. Efter en måned har de fleste kun behov for smertestillende medicin ind imellem. Du får smertestillende medicin med hjem herfra til de første dage.

EFTER UDSKRIVELSEN

Klipsenen skal fjernes efter ca. 2 uger.

Du skal komme til en afsluttende kontrol hos kirurgen efter 2-3 mdr.

Vigtige forholdsregler

For at beskytte dit nye knæled, er det vigtigt, at du overholder følgende regler:

Du skal bruge en eller to krykkestokke i de første 2-3 måneder efter operationen, indtil du føler, at gangen er sikker.

Du må ikke køre bil eller cykle, før du kan klare dig uden krykkestokke. Det vil normalt sige efter 6-8 uger.

Du bør ikke sidde i for lave stole, fordi du belaster knæet hårdt, når du skal op fra stolen. Sid i stedet i høje stole med armlæn, så du kan sætte fra med armene, når du skal op at stå.

Husk resten af livet

Alle former for stød og slag bør undgås for ikke at slå det kunstige led løs. Spring derfor aldrig ned fra stor højde. Lig aldrig på knæ.

Sygemelding

Vi anbefaler sygemelding i omkring tre måneder.

Arbejde

Tungt fysisk arbejde er ikke tilrådeligt, da knæet belastes, og protesen dermed slides, men ellers er der ikke nogen restriktioner.

Fysisk aktivitet

Det er vigtigt, at du er fysisk aktiv og undgår at blive overvægtig. Du kan dyrke golf, svømning og motionscykling. Du må cykle efter udskrivelsen - i begyndelsen anbefales kondicykel. Det frarådes dog at spille golf de første 6 måneder efter operationen.

Vi fraråder enhver form for kontaktsport samt skisport og bjergvandring fremover. Vi fraråder desuden spring ned fra stor højde.

Du er velkommen til at kontakte fysioterapeuten om forholdsreglerne - også efter du er udskrevet.

KONTAKT

Er der noget, du er i tvivl om, eller har du yderligere spørgsmål, er du altid velkommen til at ringe til os.

Hellerup: 3977 7070
Odense: 6548 7070
Aarhus: 8612 1186
Skørping: 9839 2244
Viborg: 8725 0899

Telefontider:
Mandag-torsdag kl. 8.00-17.00
Fredag kl. 8.00-16.00

info@capio.dk
www.capio.dk

Undertegnede er informeret om indholdet i denne patient-information:

Dato

CPR-nr.

Underskrift

○ **Hellerup**
Hans Bekkevolds Allé 2B
2900 Hellerup
Tlf.: 3977 7070

○ **Odense**
Pantheonsgade 25
5000 Odense C
Tlf.: 6548 7070

○ **Aarhus**
Margrethepladsen 3
8000 Aarhus C
Tlf.: 8612 1186

○ **MR Aarhus**
Morten Børups Gade 8
8000 Aarhus C
Tlf.: 8612 1200

○ **Viborg**
Stadion Allé 7
8800 Viborg
Tlf.: 8725 0899

○ **Skørping**
Himmerlandsvej 36
9520 Skørping
Tlf.: 9839 2244

info@capiro.dk • capiro.dk

Telefontider:

Mandag-torsdag kl. 8.00-17.00

Fredag kl. 8.00-16.00

